

Nr. 758

Verslag van de vergadering,
gehouden op Woensdag 11 October 1950, des morgens te 10 uur,
Plein 1813 nr.4

A a n w e z i g : de Minister-President, Voorzitter, en de Ministers van den Brink, Götzen, Joekes, Mansholt, van Schaik en Stikker. De Ministers Lieftinck en in 't Veld wonen het eerste gedeelte van de vergadering bij; Minister Spitzten komt later ter vergadering.

Tevens zijn aanwezig: de Staatssecretarissen Van der Grinten en Van Rhijn, alsmede de heren Drs. E.H. v.d. Beugel, Directeur van het E.H.P.-Bureau, Mr. Ir. B.W. Haveman van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Dr. H.M. Hirschfel, Regeringscommissaris in Algemene Dienst, Dr. M.W. Holtrop, President van de Nederlandse Bank, Drs. W. Koster, Thesaurier-Generaal van het Ministerie van Financiën, de heer D.P. Spierenburg, Directeur-Generaal van de B.E.B. en Prof. Dr. J. Tinbergen, Directeur van het Centraal Planbureau, Ir. H.W. Mouton, Secretaris-Generaal van het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting w.ont het tweede gedeelte der vergadering bij.

1. VERSLAG VAN DE VERGADERING DD. 3 OCTOBER 1950.

a. Redactiewijzigingen

Op blz. 3, derde alinea, wordt de op de 10e regel aanvangende zin aldus gewijzigd: "Er is naar de mening van spreker evenmin bezwaar tegen indien in de conventie de bepaling zou worden opgenomen, volgens welke het jaarverslag van de Hoge Autoriteit aan de Assemblée moet worden toegezonden, zoals in de desbetreffende resolutie aan de Assemblée wordt gevraagd". De laatste zin van deze alinea vervalt.

Op blz. 8, derde alinea, waar Minister Mansholt aan het woord is, veertiende regel, wordt als eerste woord gelezen: "Staatskas".

Op blz. 9, 7e regel van boven, wordt het woord "nationalisatie" vervangen door: "rationalisatie". In de vierde alinea, 2e regel, staat: "Plan Schuman"; dit moet zijn: "Plan Stikker". In de 7e alinea, tweede regel van onderen wordt achter het woord: "waarbij" ingevoegd "ook".

Daarna hecht de Raad zijn goedkeuring aan het verslag.

b. Opmerkingen naar aanleiding van het verslag.

De stand van de Nederlandse E.B.U.-rekening.

van een opmerking van Dr. Holtrop betreffende een in de vorige vergadering gedane desbetref-

3. PLAN VOOR DE INTEGRATIE VOOR DE EUROPESE LANDBOUW (L.V.V.)
(Vgl. het verslag van de vorige vergadering, punt 4)

Minister Mansholt deelt mede op Dinsdag 10 October een zeer vruchtbare voorbespreking te hebben gehad met de Ministers Van den Brink en Lieftinck. Op een aantal belangrijke punten zou hij thans nog willen ingaan.

In de eerste plaats dient te worden bedacht, dat in feite bepaalde overgangsmaatregelen een permanent karakter zullen hebben, met name vanwege de ~~seizoensfactor~~. In de tekst van het plan was de gedachte van de marché unique meer op de voorgrond gesteld, omdat men bij het interdepartementaal overleg aansluiting bij het Plan Stikker wenselijk achtte. Op dit punt kan zonder bezwaar een wijziging worden gebracht en wel door te stellen, dat de ene markt niet zonder meer te verwezenlijken is. Anderzijds wenst de Minister de gedachte van de ene markt toch ook niet helemaal te laten varen, aangezien voor bepaalde producten, zoals tarwe en suiker, de vorming van een Europese markt in de toekomst binnen het bereik der mogelijkheden ligt. Voor weer andere agrarische artikelen, zoals b.v. melk, groenten en fruit, zal de vorming van één markt steeds een onmogelijkheid zijn.

Wat de kwestie van het prijsniveau aangaat - ten aanzien waarvan in de vorige vergadering de grootste bezwaren naar voren kwamen - merkt spreker op, dat aan het laten voortbestaan van de huidige toestand, waarbij de Regeringen soeverein zijn bij de prijsvaststelling, grotere gevaren verbonden zijn dan aan de invoering van een systeem, volgens welke een Hoge Autoriteit tezamen met een Raad van Ministers terzake beslissingen neemt. De Hoge Autoriteit zal - aldus de Minister - de prijzen op een redelijk niveau moeten vaststellen; waar de prijs precies komt te liggen, is een kwestie van onderhandelen. Het binnenlandse prijsniveau van de goedkoop producerende landen, m.n. van Nederland, kan onder alle omstandigheden lager zijn dan het Europese niveau; op dit gebied blijft volkomen vrijheid bestaan.

Naar aanleiding van de opmerking van de heer Snierenburg, volgens welke het Nederlandse plan van het buitenland wel veel vraagt maar hieraan niet veel biedt, wijst de Minister er op, dat de stabilisatie, die bij verwezenlijking van het plan zou optreden, toch van het grootste belang moet worden geacht voor de landbouw van alle landen; bovendien zou het West-Europese continent een krachtige positie kunnen innemen tegenover Engeland, hetwelk een monopolistische aanbieder tegenover zich krijgt.

Minister in 't Veld verlaat de vergadering; Ir. Mouton neemt zijn plaats in.

Minister Van den Brink is van mening, dat de plaats gehad hebbende bespreking inderdaad verhelderend heeft gewerkt. Spreker meende aanvankelijk, dat het de bedoeling was, tot werkelijke integratie te komen, zij het ook na een overgangsperiode. Dit blijkt echter thans niet het geval te zijn, ofschoon men voor bepaalde producten integratie op den duur voor mogelijk en wenselijk houdt. Voor de overige landbouwproducten verkrijgt de overgangsperiode een permanent karakter. Vervolgens is komen vast te staan, dat het Europese prijspeil een verhandelingsprijspeil en geen reëel niveau betekent en dat wij vervolgens autonoom heffingen op onze exporten kunnen leggen, terwijl het buitenland niet geheel vrij zal zijn in het heffen van invoerrechten en met name verplicht zal zijn

*↳ verschillen
in klimaat en
bodem.*

om maatregelen te nemen die het op de duur mogelijk maken, dat de prijs van de duurdere producerende landen omlaag wordt gedrukt tot het Europese peil.

Spreker koestert thans geen overwegende bezwaren meer tegen de opzet van het plan, al betreurt hij het, dat de gedachte van het "draagt elkanders lasten"-essentiële element in het Plan Stikker -niet in het landbouwplan is verwerkt. Zou het alsnog niet mogelijk zijn b.v. een gedeelte van de opbrengst der heffingen te bestemmen voor het opvoeren van het peil van de landbouw in bepaalde achterlijke gebieden in Europa?

De heer Spienburg kan zich moeilijk voorstellen dat het plan voor een land met een hoog kostenpeil zoals b.v. Frankrijk aanvaardbaar zal zijn. Om het project internationaal acceptabel te maken, beschouwt hij het als noodzakelijk een zekere peregatie er in te verwerken.

De Voorzitter achtte aanvankelijk het ingediende plan voor Nederland onaanvaardbaar; zoals het thans wordt toegelicht, lijkt het hem voor het buitenland niet aanvaardbaar. De gedachte om een gedeelte van de heffingen voor buitenlandse doeleinden te bestemmen kan hij niet zeer toejuichen, omdat dan gevaar zou ontstaan voor prijsstijging in het binnenland.

Dr. Holtrop oordeelt het plan wel presentabel voor het internationale forum. Hij gaat daarbij uit van de overweging, dat Nederland tengevolge van het heffen van invoerrechten en het stellen van andere handelsbelemmeringen door het buitenland op het moment geen gebruik kan maken van zijn theoretisch recht op toegang tot de Europese markt. Spreker stelt voor af te wachten, welke bezwaren, respectievelijk desiderata, het buitenland naar aanleiding van het plan zal formuleren.

Dr. Hirschfeld is van opvatting, dat de buitenlandse Ministers van Landbouw stellig gevoel zullen hebben voor de overwegingen van Minister Mansholt. Het voorgestelde systeem is op kleinere schaal al eens toegepast en wel in 1934, toen Nederland ook heffingen legde op zijn export van landbouwproducten om de Duitse markt niet in gevaar te brengen. Financiële belangen verzetten zich echter tegen deze manipulaties en het gevolg is geweest, dat we steeds grotere marges van de verschillen tussen de prijsniveaux hebben moeten afstaan. Spreker concludeert, dat er stellig een mogelijkheid bestaat de landbouwbelangen op de voorgestelde wijze te behandelen, maar dat de vraag zich voordoet of hiermee de financiële en industriële belangen te verenigen zijn, zodat de kans bestaat, dat vooral op den duur de heffingen niet meer volledig zullen worden geïncasseerd. Het lijkt echter een goed begin het plan in Parijs ter discussie te stellen.

Minister van den Brink is van oordeel, dat het ogenblik opportuun moet worden geacht, om de zaak aanhangig te maken. Juist met het oog hierop vestigt hij de aandacht er op, dat in tegenstelling met de tot nu toe van Nederlandse zijde steeds gevoerde strijd tegen het twee-prijzensysteem, wij thans dit systeem ten troon verheffen. Hierop zouden we bij de indiening uitdrukkelijk moeten ingaan.

Staatssecretaris Van der Grinten vraagt zich af, of uit een oogpunt van binnenlandse politiek het vasthouden van het binnenlandse prijsniveau beneden het Europese prijspeil wel uitvoerbaar zal zijn.

Minister Stikker is ook van oordeel, dat de gevoerde discussies zeer verhelderend hebben gewerkt. Het plan zelf is geen integratie in de volledige zin;

integendeel, de conclusie luidt dat integratie voor de landbouw niet mogelijk is. Spreker realiseert zich vervolgens, dat ongetwijfeld bij het buitenland bezwaren zullen rijzen, met name tegen het twee-prijzensysteem en vervolgens ook wellicht tegen de door Nederland toegepaste pachtbeheersing. Wanneer slechts duidelijk wordt gesteld, dat eigenlijke integratie op landbouwgebied niet mogelijk is en wanneer we tegelijk ons voornemen om nog eens een poging te wagen om met Engeland tot overeenstemming te komen, acht spreker geen bezwaren aanwezig tegen indiening van het plan.

Minister van den Brink is met Minister Stikker van opvatting, dat bezwaren verwacht kunnen worden tegen de chaotische toestand die op het moment op het gebied de pachten, internationaal gezien, bestaat. Men zal op ordening hiervan aandringen en naar sprekers mening terecht.

Minister Mansholt betoogt, ten gunste van de indiening van het plan op dit ogenblik, dat de Franse Minister van Landbouw momenteel een plan overweegt, dat bij kan dragen tot de oplossing van Frankrijk's agrarische moeilijkheden. Spreker verwacht van Duitsland en Denemarken steun voor het Nederlandse plan. Wat het twee-prijzensysteem aangaat zullen we moeten trachten te bewijzen, waarom tot toepassing hiervan in de landbouw wel degelijk goede motieven aanwezig zijn (t.w. de voor menselijke beïnvloeding niet vatbare verschillen in productievoorwaarden). Met Dr. Holtrop is spreker de opvatting toegedaan, dat het mogelijk lijkt het plan aan te bieden, zonder dat hierin het perequatie-element alsnog wordt verwerkt. Spreker herhaalt voorts, dat naar zijn opvatting de Europese prijs niet veel hoger zal komen te liggen dan het niveau van de kostprijzen der goedkoop producerende landen. Aan Minister Van den Brink antwoordt spreker, dat het zeer wel denkbaar is, dat de Hoge Autoriteit het probleem van de ordening der pachten zou aanvatten, teneinde deze meer in overeenstemming te brengen met de waarde van de grond. Naar de mening van de Minister behoeft dit punt in het plan echter niet te worden verwerkt (Minister Van den Brink geeft te kennen, dat hij het hier helemaal mee eens is). Aan Minister Stikker antwoordt spreker, dat hij gaarne bereid is in een covering-letter de gedachte tot uitdrukking te brengen, dat voor de landbouw een plan nodig is, dat afwijkt van het plan-Stikker.

Besluit.

De Raad besluit accoord te gaan met indiening van het door de Minister van Landbouw ontworpen integratieplan voor de Europese landbouw, nadat hierin een wijziging zal zijn aangebracht, waardoor de integratie-gedachte meer naar de achtergrond wordt verschoven en de z.g. overgangsperiode meer op de voorgrond wordt gesteld.

Voorts zal de redactie op haar economische nog eens worden gezien en zal wat betreft de voor de indiening te volgen procedure (en m.n. de geleide-brief) nader overleg plaatsvinden tussen de Departementen van Economische Zaken (B.E.B.), Buitenlandse Zaken en Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening.